

'Bij Effeta kiezen we voor mensen'

Broeder Flor van Effeta

● Barry Caers

Er zijn mensen die een standbeeld verdienen en broeder Flor van Effeta is er daar één van. Ik leer hem kennen als een hartelijke, verstandige man. Iemand met humor en visie. Maar Flor is, denk ik, vooral een gelukkige mens. Dat merk je, en hij zei het ook. 'Dit zijn de mooiste momenten van mijn leven.'

Ronse. Daar wonen in een slotklooster van de Arme Klaren vier Broeders van Liefde samen met vier mensen die hiv hebben. Een van hen is een moslim die halfzijdig verlamd is door toxoplasmose. De vrouw die buiten het konijn aan het voeren is, heeft naast hiv ook kanker. Zij hadden niemand om op terug te vallen, maar de broeders boden hen een thuis aan: Effeta.

De broeders heten Antoine, Fons, Jos en Flor. Antoine is Rwandees en de jongste van de bende. Fons is al 70 maar staat altijd paraat en Jos is de man van de boodschappen. De vierde broeder is Flor. Hij regelt de financiën en is het gezicht van Effeta. Hij gaat spreken en is het aanspreekpunt van dokters, ziekenhuizen, aidsreferentiecentra...

De acht leven samen als een gezin. Iedereen heeft een sleutel van de voordeur en in het huishouden doet iedereen wat hij kan: de vuilzakken buitenzetten, de vogels eten geven, de tuinen onderhouden... Ze krijgen daarbij hulp van vijf vaste vrijwilligers. Een van hen komt drie keer per week langs om de gang of de ruiten te kuisen.

Zolang er plaats is, is iedereen welkom bij Effeta. Al is het maar voor een paar dagen. Broeder Flor: 'We moeten niet zorgen voor wie nog een vangnet heeft. Maar voor mensen met hiv die

niet weten waar naartoe en nood hebben aan een thuis? Daar willen we voor zijn. Wat hun verleden ook is. We hebben hier al ex-gevangenen gehad, ex-prostituees...

Alleen drugsgebruikers laat ik niet toe. Die kunnen thuis niet verzorgd worden. Pas op: ik heb er al gehad die in een afkickprogramma zaten en gemotiveerd waren. Maar iemand die nog regelmatig gebruikt? Dat kan niet in een thuissituatie. Psychotici ook niet. Wie psychotisch is moet eerst zijn psychose laten behandelen. Daarna kunnen ze eventueel komen.'

Advocaat

'Effeta is in 1998 opgestart door de Broeders van Liefde, omdat de congregatie zag dat er nood was aan opvang voor seropositieve mensen die verstoten waren en nergens meer terecht konden. Maar de start was niet rimpelloos verlopen en in 2000 vroeg de congregatie of ik het project wou heropstarten.

Ik was op dat moment algemeen directeur in een psychiatrische kliniek in Leuven, maar heb toch ja gezegd. Omdat het iets nieuws was. Vooral dat heel dicht bij de mensen staan, trok me aan. De enige voorwaarde die ik stelde, was dat ik me mocht bijscholen. Want als je mensen wil helpen, moet je niet alleen geïnspireerd zijn. Je moet ook deskundig zijn, vind ik.

Die eerste jaren heb ik hard moeten vechten. Er was toen nog een groot taboe rond aids. In Ronse ging er zelfs een petitie rond tegen 'het huis van aidspatiënten'. Vanuit de idee dat we van hieruit de hele stad gingen besmet-

We hebben al ex-gevangenen gehad, ex-prostituees...

ten (*lacht*). Het eerste jaar dat ik op de Kerstmarkt stond liepen de mensen met een boog rond ons standje!

Ik merkte ook dat de bewoners bij sommige tandartsen niet terecht konden, dat kinesisten niet wilden komen. Ik heb dan met de gezondheidsraad van Ronse een informatie-namiddag georganiseerd en daar kwamen 140 gezondheidswerkers op af: tandartsen, kinesisten, dokters, verpleegkundigen...

Dat is het taboe doorbreken. En dat is voor mij evengoed een taak van dit huis. Naast een thuis bieden, moet je ook voor advocaat spelen. Je moet voor je mensen opkomen, je moet ze verdedigen. Dat is ook de reden waarom ik ga spreken: op scholen, voor gepensioneerden... En dat werkt. Ik merk dat de stigmatisering afneemt. Zeker in Ronse.'

Och Flor

'In al die jaren hebben hier al dertig mensen gewoond, waaronder een paar kinderen. Zo hebben we eens een ex-prostitutie gehad die hiv en hepatitis C had. Ze had een kind van zes en haar man was gestorven aan aids. Ik heb toen gezegd: dat kind hoort thuis bij zijn moeder. Die jongen heeft hier vijf jaar gewoond en is hier heel gelukkig geweest.

De mama was soms heel ziek, dus brachten wij die kleine naar school of naar het speelplein, we lieten kinderen komen spelen... Op een dag kwam hij thuis van school en zei: 'We hebben iets gemaakt voor Vaderdag. Mijn papa is gestorven, maar ik heb iets willen maken voor u.' Tja. Als ik daarover getuig, dan komen de emoties weer boven. Dat zijn mooie momenten.

Een andere vrouw kwam uit Kameroen. Ze had een kind van twee en één van zes, maar die waren geplaatst. Die vrouw is tussen Kerst en Nieuw eens naar hier gekomen met haar kinderen, om een keer die thuissituatie te voelen. We hadden daarvoor de toelating gekregen van de jeugdrechter, en dat is een enorm verrijkende ervaring geweest voor die drie.

Een schoon moment was toen ik de moeder al wenend tegenkwam op de gang. Ik zei: 'Scheelt er iets, ben je hier niet graag?' 'Och Flor', zegt ze. 'Het is van blijdschap. Weet je dat dit de eerste keer is dat ik mijn kinderen zelf in bad kan steken en kan wassen? Ik heb dat nooit mogen doen. Mijn kinderen zijn geplaatst vanaf dat ik naar de kliniek moest.'

Allez, dat maakt je toch gelukkig. Dat je die vrouw dat kan geven. Dat ze haar kinderen voor de eerste keer in bad kan stoppen. Op internaat mag zij haar kinderen zien op hun kamer en in de kantine, maar ze kan ze nooit te slapen leggen of een bad geven, hé. Sommige mensen vinden dat bijkomstig, maar dat is het niet. Dat is belangrijk.'

Laatste wens

'Van de dertig zijn er al zes gestorven. Maar ook dat kunnen mooie momenten zijn. De laatste was Walter, een zeeman. Hij was maar 48 jaar toen hij stierf en was al zes jaar bij ons. Zijn laatste halfjaar heb ik vijf à zes nachten per week naast zijn bed geslapen in een relaxzetel, omdat ik bang was dat hij uit zijn bed zou vallen. En dan begin je te vertellen, hé.

Walter wou graag gecremeerd worden, en op zee uitgestrooid. De dag nadien ben ik naar de begrafenisondernemer gereden. Ik zei: 'Walter wil gecremeerd worden en op zee uitgestrooid. Wat kost dat?' Toen ik weer thuiskwam, zei ik tegen Walter dat het in orde was. Dat hij op zee zou uitgestrooid worden. Dat gaf die mens zo'n rust! Zulke dingen moet je doen, vind ik.

Een ander verhaal is dat van Patrick. Hij had al verschillende therapieën gevolgd, maar was daar elke keer heel ziek van. Op een dag belde hij om te vragen of hij bij ons mocht komen. Maar hij zei er meteen bij dat hij geen medicatie meer wou nemen. Ik zei: 'Ja, het is goed. Kom maar af.'

Patrick is dan naar hier gekomen en heeft nog een paar maanden geleefd. Op zijn verjaardag zei hij: 'Ik zou graag nog eens naar Lourdes gaan.' Hij was al zwaar verzwakt, maar ik heb het kunnen regelen dat er iemand met hem meeding met de trein. Vier dagen na zijn terug-

komst is hij gestorven, maar hij heeft toch zijn laatste wens gehad.

Hij wist waar hij voorstond. Maar we hebben hem gegeven wat we nog konden geven. Dat doe je omdat je mensen graag ziet. En vanuit een christelijke bewogenheid. Maar zonder die op te dringen, hé. We leiden hier geen kloosterleven. Wie hier komt, moet niet bij de CM zijn of bidden voor het eten. Wij doen dat ook niet. Wij bidden in stilte. Dat is de afspraak.'

We hebben hem gegeven wat we konden

Bluesavond

'Bewoners die het kunnen, betalen 25 euro per dag. Verder zijn we afhankelijk van de steun van de congregatie en van giften. Maar dat lukt. Door kleine dingen dikwijls. Onze huisarts rekent bijvoorbeeld nooit iets aan voor voorschriften. Dat wil hij niet.

Die zegt: 'Flor, ik doe mijn pet af voor wat jullie doen. Je hoeft mij niet te betalen.'

De vrouw van het winkeltje op de rotonde belt ons regelmatig op. Dan is het van: ik heb yoghurt die morgen vervalst, of prei die begint te verdrogen maar nog goed is voor de soep. Of we krijgen de overschot van de mosselsouper van de politie of van een receptie van de kliniek. Dat is goed, hé. Maar dat moet groeien.

Er gebeuren ook geregeld benefietacties. Op 8 oktober organiseren we met een groep vrienden een bluesavond ten voordele van Effeta. Van het stadsbestuur hebben we al een zaal gekregen waar 400 man binnenkan. Gratis. 'We hebben dat al eens gedaan voor Artsen zonder Grenzen. Nu willen we dat voor Effeta doen', zeiden ze. Dat is een schoon gebaar.

En soms komen giften uit verrassende hoek. Een broeder vierde zijn jubileum van 50 jaar